

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedzieli. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 złr. 15 kr., odbierającym pocztą 4 złr. 40 kr., insercyę opłacają od wiérsza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz piérwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

Nr. 262. Czwartek 13. Listopada 1851. Rok gazecie 40.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hyszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Włochy. — Niemcc. — Dania. — Rosya. — Grecya. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

Gdyby jeszcze potrzeba było dowodu na to, pisze *litogr. kor. austr.* z dnia 8. listopada, że wszystkie rządy najsłuszniejsze mają powody śledzić z wielką uwagą ruchów partyi rewolucyjnej, a mianowicie emigracyi, i że im należy bezustannie mieć się na ostrożności, tedy musiałaby je skłonić do tego obecna chwila, w któréj się objawia skombinowana i szczególnie energiczna czynność téj niebezpiecznej fakcyi.

Niemiecki rewolucyonista Kinkel zaprojektował w Nowym Yorku pożyczkę na wsparcie propagandy rewolucyjnéj w Niemczech. Suma, którą się spodziewa zebrać, jest wprawdzie bardzo wielka, i przekonani jesteśmy, że po doświadczeniach z papierami wyspy Kuby ani łatwowierność, ani polityczna egzaltacya niemieckich mieszkańców Ameryki północnéj niebędzie tak wielką, iżby całą tę sumę stawiła do dyspozycyi przywódźcom agitacyi rewolucyjnéj. Pomimoto znajdą się zawsze ludzie, którzy powodowani najdziwaczniejszémi i najrozmaitszémi wyobrażeniami gotowi są złożyć swe datki na ognisku rewolucyi. Wszakże sam Kinkel ogłosił, że pożyczka Mazziniego już przyniosła dwa miliony dolarów. Przy téj sposobności zauważyć należy, że londyński centralny komitet pożyczkę Mazziniego ogłosił jako powszechną europejską, i że dlatego przeznaczone na to składki zapewne nietylko z Włoch ale poczęści także z Niemiec i z Francyi wpłynęły.

Z naiwnością nie do opisania oświadczył lord Dudlej Stuart, znany opiekun i protektor wszystkich wychodźców politycznych kontynentu, że Kossuth dla swojéj osoby wprawdzie nieprzyjmuje składek, ale je z tém większą gotowością przyjmie dla popierania swoich celów politycznych.

Te data zasługują na szczególną uwagę, dowodzą bowiem jak najjawniéj, że odbywające się w Londynie i w Ameryce demonstracye o wiele przekraczają granicę prawa i zwyczajów owych państw i bezwarunkowo nadwerężają zasady świętego u wszystkich oświeconych narodów prawa internacyonalnego.

Niewyrównyważ to co do skutku przedsięwziętéj przeciw wyspie Kubie expedycyi, jeżeli niemiecki zdrajca stanu publicznie się ośmiela wzywać do składania sum przeznaczonych do rozniecenia buntu w kraju ojczystym?

Niejestże to poniekąd wypowiedzeniem otwartéj wojny przeciw mocarstwom niemieckim, kiedy wolno publicznie nosić się z podobną subskrypcyą? Niepodzielająż władze publiczne, które podobne wichrzenia tolerują, zupełnie i wcale bezwzględnie sposobu myślenia i zamysłów pierwotnych sprawców?

A oświadczenie lorda Dudley Stuart czyli ma inne znaczenie; nie pochodziż ono widocznie z równie niebezpiecznego źródła, niejestże ono równie zgubném i potępienia godnem?

Zostawiamy światłym i bezstronnym mężom owych krajów zastanowienie się nad ważnością tych faktów i przyczynienie się według sił do tego, aby tam ocalić honor i ambicyę narodową. Gdyby mocarstwa kontynentalne chciały odpłacać wet za wet, cóżby na to powiedziały Anglia i Ameryka, nieogłosiłyżby naprzód zasadę podobnéj inicyatywy za niemogącą być cierpianą i przeciwną prawu narodów? Sprawiedliwość mierzy równą miarą, a prawo narodów niezna wyjątków ani monopolów.

Tymczasem trwamy w przekonaniu, że wzniecone agitacye, jakkolwiek dalszy ich tok zasługuje na ciągłą uwagę rządów, zostaną zbyt bezwładnemi, aby wywołać znaczny ruch na kontynencie. Pojedyńcze zaś powstania i usiłowania buntu rozbiłyby się z pewnością o siłę rządów i o ścisłe zespolenie partyi konserwacyjnéj. Awanturnicze wyprawy wzięłyby równie opłakania godny koniec jak expedycya na wyspę Kubę. Nadszedł bowiem już dzień, w którym ludy jaśniéj niż kiedykolwiek pojmują, na któréj stronie stoją ich prawdziwi przyjaciele. Fałszywi prorocy i demagogowie są demaskowani. Poznano się już dokładnie na chorowitości i niepraktyczności ich teoryi, na płytkości ich planów reformowania świata, tylko rozwój powszechnego dobrego bytu i oględny postęp pod przewodnictwem doświadczenia zdołają ludom zjednać trwałą pomyślność, a czém więcéj to uznanie przejmuje umysły, tém więcéj szalonémi wydają się usiłowania powszechnéj rewolucyi, któraby wypadła na korzyść tylko garstki ludzi i to nie na długo. *(Lit. kor. austr.)*

(Rezultat konskrypcyi w Dalmacyi. — Powódź w okolicy Pettau. — Postanowienia dodatkowe do traktatu handlowego i nawigacyjnego między Austryą i Neapolem. — Sumy zaasygnowane dla uprawnionych do poboru należytości w Siedmiogrodzie.)

Wiédeń, 8. listopada. Dziennik *Osservatore dalmato* ogłasza rezultat konskrypcyi w Dalmacyi. Liczba mieszkańców wynosi: 402,646. Jeźli odliczymy od tego bawiących za granicą 14,694 krajowców i 5,763 cudzoziemców, wynosi teraźniejsza ludność Dalmacyi 393,715 dusz, które w 15 miastach, 43 miasteczkach, 868 wsiach i w 71,452 domach w 93,452 familiach żyją. Z pomiędzy krajowców wyznaje 325,576 dusz religię katolicką, 76,219 grecko-nieunicką, 496 grecko-unicką, 340 izraelicką, a 15 religię protestancką. Przy ludności płci męzkiéj wynoszącéj 204,486 dusz, a płci żeńskiéj wynoszącéj tylko 198,160 dusz, jest stosunek mieszkańców płci męzkiéj wolnego stanu bardzo znaczny, albowiem wynosi 128,995 na 108,457 żeńskich indywiduów wolnego stanu. Liczba obowiązanych do służby wojskowéj wynosi 36,410. Pomiędzy nieobowiązanymi do służby wojskowéj znajdują się oprócz 17stu-, 18 i 19stuletnich indywiduów, w liczbie 11,726 także niezdatni i tacy, którzy dla osobistych względów są uwolnieni od służby wojskowéj, jako też ci, którzy częścią za pozwoleniem częścią bez pozwolenia są nieobecni, tak że liczba obowiązanych do służby wojskowéj dla przyszłéj rekrutacyi na 24,684 dusz się redukuje. Co się tyczy stanu bydła, wynosi liczba koni i źwierząt jucznych 27,177, a wołów 86,048. Wszelako dodać musimy, że liczby te podane są w przybliżeniu tylko.

— Podług doniesień z Pettau w Styryi z 4. listopada zrządziła powódź w okolicy tamtejszéj niezmierną szkodę. Komunikacya z koleją żelazną jest całkiem przerwana. Najbardziéj dotknęło to nieszczęście wioskę Rann naprzeciw miasteczka Pettau. Woda sięgała po największéj części aż do dachu bezpiątrowych domów. Także kilkoro ludzi postradało życie. Najstarsi ludzi niezapamiętali jeszcze takiego wylewu. Także z Krainy i Karyntyi nadchodzą bardzo smutne wiadomości. W Klagenfurcie została nakazana publiczna subskrypcya dla poratowania dotkniętych powodzią mieszkańców.

— Między ces. austryackim i król. neapolitańskim rządem zostały ułożone postanowienia dodatkowe do istniejącego pomiędzy témi państwami traktatu handlowego i nawigacyjnego z 5go października 1846, które od 1. października weszły w moc obowiązującą. Podług tych postanowień mogą handlowe okręta obudwu krajów nawet w obcych, pomiędzy obydwoma państwami leżących zatokach uzupełniać ładunki swoje i pozostają przy używaniu wszelkich głównym traktatem zagwarantowanych korzyści. Nadto niepotrzebują już na przyszłość okręta obudwu krajów płynące wprost z jednego kraju do drugiego zaopatrywać się w wyjezdne certyfikaty.

— Rząd Siedmiogrodu podaje do wiadomości publicznéj, że z końcem roku wojskowego 1851 zlikwidowano i zaasygnowano do wypłaty w c. k. kasach podatkowych dla 11,655 uprawnionych w 1761 gminach sumę 862,134 złr. 34 kr. m. k. Asygnacya na resztę należytości nastąpi zaraz potem, skoro zachodzące w tym względzie trudności w drodze politycznych organów administracyi usunięte zostaną, tak jak w ogóle zaraz po zebraniu potrzebnych sum dotacyjnych przygotowane zreasumowanie dalszych forszusów urbaryalnych przedsięwzięte i uskutecznione zostanie. *(Lit. kor. austr.)*

(Wiadomości potoczne z Wiédnia.)

Wiédeń, 8. listopada. *L. Z. C.* donosi: Pan Meneval, piérwszy sekretarz francuskiéj ambasady przy tutejszym dworze, mianowany jest posłem w Londynie, dokąd za kilka dni odjedzie.

— Przełożeni komisyi uwolnienia od ciężarów gruntowych będą w przyszłym miesiącu powołani do Wiédnia dla znajdowania się na konkluzyjnych obradach nad projektem do ustawy względem spłaty serwitutów, któréj publikacya wkrótce nastąpi.

— Królestwo Hanowerskie przystąpiło, jak słychać, do austryacko-niemieckiego Związku telegraficznego, i statuta tegoż Związku będą od 1. przyszłego miesiąca także na hanowerskich liniach obowiązujące. Linie te pociągnięte są tymczasowie z Hamburga na Harburg do Hanoweru, tudzież z Bremen do Hanoweru; i równocześnie będą 1. grudnia oddane także dla komunikacyi prywatnéj.

— Cesarz Jego Mość rozkazał, aby tworzące się pułki piechoty w Siedmiogrodzie postawiono zupełnie w takim samym stanie, jaki dla węgierskich pułków jest przepisany. Uzupełnienie nastąpi zaraz teraz, a mianowicie w szarżach przez indywidua, które przez redukcyę do nadliczbowych należą, a w liniach szeregowców przy najbliższéj rekrutacyi.

— Jego cesarzewicz. królewicz. Mość wojskowy i cywilny gubernator Węgier, Arcyksiążę Albrecht, przybył tu dzisiaj z Węgier na Bruk nad Leitę. W Bruk przyjmowany był przez władze wojskowe i cywilne. Muzyczna banda pułku piechoty księcia Emil, która z Wiédnia tam odjechała, przegrywała w dworcu kolei żelaznéj. W Wiédniu zebrali się w dworcu namienionéj kolei liczni jenerałowie tudzież węgierscy dygnitarze koronni na powitanie.

— Do sankcyonowanej już nowej taryfy cła będzie dodana, jak słyszymy, uregulowana taryfa akcyzy; aby stosownie z nową taryfą cła zrównać daniny, które się na liniach wielkich miast w państwie austryackiem od różnych artykułów jako podatek konsumcyjny opłacają.

— Przez francuzką kryzys ministeryalną przeciągnęło się zawarcie traktatu między Austryą i Francyą względem wzajemnej ochrony własności literackiej; spodziewamy się jednak, że to zawarcie jeszcze w tym roku przyjdzie do skutku. Ponieważ ze strony Francyi też same negocyacye wytoczono także z Prusami, tedy wypadek ten przybrał w najnowszym czasie taki skład, że namieniony traktat będzie zapewne spólnym austryacko-prusko-francuzkim.

— Hrabia *Stadion* bawi teraz w Wiédniu, i przyszedł już tak dalece do zdrowia, że nie powróci do Gräfenbergu, lecz przez zimę pozostanie w Wiédniu, a na wiosnę uda się w podróż w góry.

— Przedmiotem obrad biskupów węgierskich, które się w poniedziałek rozpoczna, będzie przedewszystkiem reforma szkół ludu w Węgrzech. Według przedłożonego w tej mierze wniosku, chodzi tu o wyszukanie dla stanu nauczycielskiego zdatnych sił, a powtóre o lepsze wyposażenie nauczycieli w Węgrzech.

— Dla zaszłych niedawno wypadków elementarnych spóźniły się tutaj bardzo niektóre poczty; a inne nie nadeszły wcale z przyczyny przerwanych komunikacyi w wielu miejscach. W górach Styryjskich upadł już śnieg na sążeń wysoko, i dotąd padać nie przestaje; od wielu lat nie pamiętają ludzie tak wielkiego śniegu.

— Jego Cesarzewicz. Mość Arcyksiążę Reiner *junior* przybył tu z Tyrolu.

— Jego cesarzewicz. Mość W. książę Konstanty rosyjski był dzisiaj na wielkiem polowaniu w c. k. zwierzyńcu, na którem się także Cesarz Jego Mość i najdostojniejszy Ojciec Jego Ces. Mości Jego c. k. Mość Arcyksiążę Franciszek Karol znajdowali. Polowanie trwało aż do wieczora.

— Wysokie ministeryum finansów nakazało już organizacyę urzędów cłowych, która się przez zaprowadzenie nowej taryfy cłowej potrzebną stała. Odbywają się obszerne rozpoznania względem dotychczasowej komunikacyi urzędów cłowych, przezco klasyfikacya ich nastąpi według nowych przepisów na cłowe urzęda pierwszej i drugiej klasy.

(Ces. austr. jeneralne konzulaty za granicą. — Wyroki sądu wojennego w Wenecyi.)

Wiédeń, 9. listopada. Aby ojczystemu stanowi kupców i żeglarzy ułatwić znajomość istniejących dla zastępstwa ich interesów urzędów konzularnych, ułożyło ministeryum handlu dokładny przegląd teraźniejszego stanu i personalu cesarskich urzędów konzularnych we wszystkich państwach zagranicznych, z którego pod względem jeneralnych konzulatów następujące podajemy szczegóły:

W całem państwie tureckiem znajduje się kilka jeneralnych konzulatów, a mianowicie: w Konstantynopolu, w Jassach, w Bukareszcie, w Belgradzie, w Trawniku, w Smyrnie, w Bejrucie, w Aleksandryi i w Tunecie; w Algierze 1 c. k. ajencya jeneralna; w Marokko w Tangerze 1 konzulat jeneralny; na wyspach Jońskich 1 w Korfu; w królestwie obojga Sycylii 1 w Palermo; w państwie kościelnem 1 w Ankonie; w Toskanii 1 w Liwurnie; w Sardynii 1 w Genuy; we Francyi 2 — Paryżu i w Marsylii; w Hyszpanii 2 w Barcelonie i w Kadyksie; w Portugalii 1 w Lizbonie; w Anglii 1 w Londynie; w innych portach angielskich jako też na wyspie św. Heleny w Malcie i Gibraltarze istnieją tylko pojedyncze c. k. konzulaty; w Saksonii 1 w Lipsku; 1 w Frankfurcie nad Menem; 1 w Hamburgu; 1 w Kopenhadze; w Rosyi 3 w Petersburgu, Warszawie i Odessie; w zjednoczonych Stanach Ameryki północnej 1 w Nowym Jorku; w Brazylii 1 w Rio Janeiro; w Chili 1 w Valparaiso; w Indyach wschodnich istnieje 6, w Chinach 1 c. k. konzulat jeneralny.

— Z Wenecyi donoszą nam z 7. b. m.: Inżynier Curti z Wicenzy skazany został za skupywanie losów pożyczki Mazziniego na karę śmierci, którą z łaski zmieniono na 8letnie więzienie. Kupiec Giacomelli, który zataił przed władzą list bezimienny wzywający do utworzenia komitetu rewolucyjnego, na 11stoletnie wiezienie, które wszakże na 5 lat złagodzono.

(Depesze telegraficzne.)

Zara, 4. listopada. *Władyka Montenegryński umarł w Cettigne.* W Albanii sroży się trzęsienie ziemi. Vallona zburzona prawie całkiem, zamek warowny leży w gruzach. Około 2000 ludzi postradało życie. *(L. k. a.)*

Wiédeń, 7. listopada. *Gazeta Wiédeńska* ogłasza następujące dwie telegraficzne depesze pana Namiestnika Krainy do pana ministra spraw wewnętrznych. *Lublana*, 6. listopada. Wezbrany strumień Media przerwał dziś w nocy tamę kolei żelaznej pod Sagor między Steinbrück i Littai. Komunikacya przerwana, a pasażery musieli dziś rano przebyć pieszo zburzony kanał, aby się dostać do wagonów stojących na drugiej stronie wyłomu. Poczyniono już potrzebne kroki do zrestaurowania przerwanej przestrzeni kolei żelaznej. — 6½ godzina wieczór. Według dopieroco nadeszłych wiadomości nie nastąpi żadna przerwa w transportowaniu osób i komunikacyi pocztowej na uszkodzonej przez powódź przestrzeni kolei żelaznej pod Sagor aż do jéj zrestaurowania. *(Ll.)*

(Kurs wiédeński z 10. listopada 1851.)

Obligacye długu państwa 5% — 91½; 4½% — 81½; 4% — 72½. 4% z r. 1850 — ; 2½% — ; wylosowane 3% —. Losy z r. 1834 — — ; z roku 1839 — 299¾. Wiéd. miejsko bank. 2½% —. Akcye bankowe 1198. Akcye kolei półn. 1480. Głognickiej kolei żelaznéj —. Odenburgskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parow. —. Lloyd —.

Ameryka.

(Rewolucya w Mexyku i w Chili.)

Według najnowszych wiadomości z północnego *Mexyku* z 16. października wzmaga się tam rewolucya coraz więcej. Caravajal stał już tylko o 10 mil angielskich od Matamoras, mając pod swemi rozkazami do 10,000 zbrojnych ludzi. 17. miał uderzyć na pomienione miasto.

Donoszą też o wybuchu rewolucyi w Chili. Wielu żołnierzy miało się oświadczyć za prezydencyą jenerała Santa Cruz. Coquimba i wiele innych miast znajduje się, jak słychać, w ręku tego nowego stronnictwa. *(Pr. Z.)*

Hyszpania.

Madryt, 30. października. Dziennik urzędowy ogłasza dzisiaj listę osób mających asystować królowej podczas jéj połogu. Dla uwiadomienia miasta Madrytu, czyli przyjdzie na świat książę lub księżniczka Asturyi, danych ma być w pierwszym wypadku 25 wystrzałów, w drugim zaś 15. — W Saragosa popełniono zamach na życie jenerała Ortega, jednakże nie szkodliwie. Jenerał odjechał do Madrytu. *(P. Z.)*

Anglia.

(Wiadomości potoczne z Londynu.)

Londyn, 4. listopada. Wczoraj przedstawiono lordowi kanclerzowi dla otrzymania potwierdzenia królewskiego — lorda-majora na rok 1852 Williama Hunter.

— Wczoraj też odbyła się rada gabinetowa, na którą zjechali się do Londynu wszyscy ministrowie, i trwała dwie godzin. Zaraz po jéj ukończeniu odjechali z miasta niektórzy sekretarze państwa. Prezydent tajnej rady i lord Palmerston zostali w Londynie. — Sir Henry Litton Bulwer miał wczoraj konferencyę z lordem J. Russel i z sekretarzem stanu spraw zewnętrznych.

Times z dnia dzisiejszego zawiera bliższe wspomnienie o Kossucie i podobnie jak wczorajszy *Morning Chronicle* nazywa go wielce niebezpiecznym dla europejskiego pokoju emisaryuszem, przed którym Anglia powinna się mieć na ostrożności. *(Pr. Z.)*

Francya.

Stan rzeczy we Francyi staje się coraz więcej zawikłany. Prezydent zaproponował zniesienie ustawy wyborczej i przywrócenie powszechnego, nieograniczonego prawa głosowania; zgromadzenie narodowe zaś nieuznało nagłości wniosku.

Skazany na powolny tok zwykłego porządku dziennego i trzykrotną obradę przepisaną w konstytucyi z terminem wyczekiwania przynajmniej pięciu dni, niemoże wniosek ten spodziewać się przyjęcia, przynajmniej nie w tym składzie, którego pragnie prezydent republiki.

Wotum zgromadzenia narodowego każe się domyślać dwóch rzeczy ważnych:

Najpierw, że większość i wielka partya porządku we Francyi niezniknęły jeszcze, jak utrzymywał dziennik Girardina *Presse*, a

Powtóre: że Lud. Napoleon niema w zgromadzeniu narodowem żadnej partyi, ani nawet dość silnej frakcyi za sobą, gdyż inaczej byłaby musiała frakcya ta przy pomocy lewej strony i góry zebrać absolutną większość głosów dla ministeryalnego wniosku nagłości.

To nieprzyjaźniejsze niż kiedykolwiek stanowisko obydwóch władz państwa robi niepodobnem wszelkie wnioskowanie o przyszłości Francyi.

Być może, że obie rozpoczną jeszcze zaciętszą walkę niż dotąd; — równie być może, że właśnie dopiero teraz zaczną wchodzić w układy z sobą, i zręcznemi środkami położą koniec teraźniejszej prawdziwie nieznośnej scysyi.

68my paragraf konstytucyi francuzkiej zakazuje wszelki samowolny krok rządu jak najostrzej i najdobitniej; wszelkie usiłowanie w zamiarze rozwiązania lub odroczenia zgromadzenia narodowego, albo też dla przeszkodzenia mu w pełnieniu funkcyi jego, nazwane tam zdradą stanu; obywatele mają prawo wtedy odmówić prezydentowi posłuszeństwo; sędziowie trybunału wyższego obowiązani są w takim razie zgromadzić się natychmiast i t. d.

Jedynem możliwem usprawiedliwieniem samowolnego kroku rządu mogłoby być udanie się jego, to jest, gdyby istotnie stał się czynem wybawczym.

Lecz czyż osobista powaga prezydenta we Francyi może być dostateczną rękojmią udania się?

Wątpimy o tem. Samowolny krok rządu równałby się teraz we Francyi prawdziwej wojnie domowej.

Zatem rozwiązania teraźniejszych stosunków niebędzie rząd próbował pewno w drodze przemocy, a my cieszymy się tem szcze-

rze, że dawna większość zgromadzenia narodowego pozostała nierozerwaną, która wspólnie ze sternikami administracyi i jenerałami kraju dotychczas najwięcej strzegła porządku publicznego. *(O. Zg.)*

(Ustęp z poselstwa prezydenta republiki w polityce zagranicznej.)

Paryż, 5. listopada. *Moniteur* zawiéra z poselstwa prezydenta republiki następujący ustęp o polityce zagranicznej: „Stosunki nasze do mocarstw zagranicznych są wcale pomyślne i pocieszające: zewsząd odbieramy zapewnienia téj treści, że życzą nam spokojnego uchylenia otaczających nas trudności. Z naszéj strony bierze lojalna i szczera dyplomacya udział we wszystkich środkach, które tylko przyczynić się mogą do utrwalenia spokoju w Europie. Czem dłużéj pokój ten potrwa, tem ściślejszym węzłem połączą się z sobą narody. Wielka i liberalna idea księcia *Alberta* przyczyniła się wiele do wzmocnienia tego związku. Naród angielski przyjął krajowców naszych z szlachetną serdecznością, a konkurencya industryjna miasto wzbudzenia zawiści utwaliła jeszcze wzajemny szacunek narodów. — W *Rzymie* stanowisko nasze jest zawsze jednakowe; ojciec św. daje nam ciągłe dowody staranności swéj o szczęście Francyi i dobro naszych żołnierzy. Prace organizacyjne rzymskiego rządu postępują zwolna lecz nieustannie. Mianowano radę państwa, rady gmin i prowincyonalne organizują się jedna za drugą i tworzyć mają konzultę biorącą udział w administracyi finansów. Ważne reformy w prawodawstwie mają jeszcze nastąpić. Niemniej zajmują się gorliwie utworzeniem armii, poczem już będzie można ściągnąć obce wojska stojące w państwie kościelnem. *W Konstantynopolu* od roku już nieustaje działalność nasza dla silnego popierania religijnych interesów. Potrzeba było załatwić i uporządkować trudności, jakie się pojawiły w łonie gmin katolickich, uchylić spory względem inwestytury ormiańskich biskupów, i zająć się negocyacyami, któreby raz już nazawsze położyły koniec smutnym sporom i niezgodzie w kwestyi posiadania miejsc świętych. Jeżli wszyscy przejmą się tym duchem pojednawczym jaki nas ożywia, tedy smutne sprzeczki w tym względzie ustałyby już wkrótce. — Przyjaźne nasze stosunki z *Hyszpanią* dozwolą nam niezadługo uchylić stanowczo nieporozumienia zachodzące względem pirenejskiej granicy. Nie omieszkaliśmy sposobności okazania rządowi hyszpańskiemu dowodów naszéj szczeréj życzliwości i łacznie z Anglią ofiarowaliśmy gabinetowi madryckiemu pomoc naszéj siły morskiej dla odparcia śmiałego na wyspę Kuba najazdu. Niemniéj polecono też naszemu ministrowi w Washington, aby w sposób najprzychylniejszy popierał reklamacye dworu madryckiego, których słuszność uznał zresztą już i rząd unii amerykańskiej. — Pokój między *Niemcami i Danią* znów przywrócono. — Szlezwig poddał się władzy królewskiej; załoga austryacka położyła koniec rewolucyjnemu rządowi w Holsztynie. A że powód wkroczenia obcych wojsk już więcéj nie istnieje, zatem spodziewać się, że dłużéj tam zatrzymywać się nie powinny. — Uchwały gabinetu w *Kopenhadze* dla uregulowania sukcesyi tronu, tudzież względem zabezpieczenia całości monarchyi, otrzymały przyzwolenie mocarstw, i tylko mniej znaczące trudności nie dozwalają jeszcze ich urzędowej sankcyi. — Niebezpieczeństwo zagrażające jeszcze przed rokiem spokojowi w Niemczech, już uchylone: Niemieckie państwo związkowe przyjęło tę samą formę i rząd, jakie były przed wypadkami roku 1848. Pracami wewnętrznej organizacyi usiłuje związek niemiecki zabezpieczyć się przeciw nowym zaburzeniom. W sprawie téj wypada nam zachować zupełną neutralność. Obawialiśmy się przez chwilę, że może zwołają sejm związkowy w Frankfurcie dla obradowania nad projektem, który łatwo zmienićby mógł właściwą istotę niemieckiego państwa związkowego, jego granice rozprzestrzenić, zmienić jego przeznaczenie i europejskie stanowisko, i narazić na niebezpieczeństwo powszechnemi umowami zawarowaną równowagę. — Sądziliśmy, że przyjdzie nam robić remonstracye. Anglia również reklamowała. Na szczęście wszelakoż uchyliła mądrość rządów niemieckich wcześnie wszelkie powody do nieporozumień. — *Szwajcarya* wydaliła z swego terytoryum większą część wychodźców. Nadużyli oni dozwolonej im gościnności. Popierając z naszej strony ten środek, przysłużyliśmy się interesowi tak Szwajcaryi jako i krajów sąsiednich. Nowe nad rzeką *La Plata* wydarzone wypadki zmieniły znacznie położenie państw ze sobą wojujących. Spowodowały nas do suspendowania rozporządzeń wydanych w zamiarze pacyfikacyjnym. System wzajemnego wydawania zbrodniarzy, tudzież komunikacyi pocztowych coraz więcéj się wydoskonala. Kilka zgromadzeniu narodowemu przedłożonych umów przekonują o tem. Inne jeszcze nastąpią. Zawarcie umów handlowych z Anglią, Toskanią, Belgią, Prusami, Danią i Szwecyą dowodzą staranności rządu w sprawie rozwoju naszych stosunków handlowych. — Zgromadzenie narodowe wyraziło życzenie, izby zawarte umowy literackie z Sardynią i Portugalią przyjęte były jak najspiesznićj i przez inne państwa. — Anglia i Hanower podpisały już osobne ugody zawierające główniejsze punkta umowy sardyńskiej i portugalskiej. W kilku innych miejscach, a mianowicie w Hyszpanii doprowadzą rozpoczęte w téj mierze negocyacye wkrótce już do pożądanego celu. — Reklamacye mnóstwa przez znaczną liczbę kupców francuskich i marynarzy przeciw rządowi unii amerykańskiéj z przyczyny gwałtownéj sekwestracyi towarów ze strony komor kalifornijańskich, nie są jeszcze zlikwidowane ani spłacone; wszakże kongres amerykański i gabinet w Washington uznały zupełna słuszność tych reklamacyi, i wkrótce już otrzymamy należyte zadośćuczynienie. *(Pr. Z.)*

(Propozycya kwestorów. — Takt polityczny partyi demokratycznéj.)

Paryż, 6. listopada. W chwili, kiedy przynajmniej jedna frakcya większości zdaje się wspierać lewą stronę i elyzeistów w obaleniu ustawy z dnia 31go maja, składają kwestorowie zgromadzenia na biurze w imieniu téj całéj większości, do któréj należą i któréj rozmaite odcienie reprezentują, propozycyę, która bezsprzecznie jest jedną z najnieprzyjaźniejszych względem pałacu Elysée, jaką kiedykolwiek przedłożono zgromadzeniu narodowemu. Celem téj propozycyi jest przyznać prezydującemu zgromadzenia narodowego z prawem delegacyi kwestorom albo jednemu z nich, władzę najobszerniejszą rekwirowania siły zbrojnej, mianowania naczelnika wojsk uznanych potrzebnemi dla bezpieczeństwa władzy prawodawczej, wydawania rozkazów obowiązujących oficerom wszelkich stopni i t. p. Słowem, jestto obszerne zastósowanie artykułu konstytucyi, który nadaje władzy prawodawczej potrzebną władzę dla własnego bezpieczeństwa; a dla nadania swéj propozycyi większego znaczenia, żądają kwestorowie aby po przyjęciu została poprzybijana w koszarach. Byłby to rodzaj nagany dla ministra wojny, jenerała Saint-Arnaud, za okólnik, który wydał do szefów korpusów, obejmując ministeryum, z oświadczeniem że wojska winne posłuszeństwo tylko naczelnikowi, od którego wychodzą rozkazy i który sam w tym względzie bierze na siebie odpowiedzialność.

Tę propozycyę przedłożyli dzisiaj kwestorowie zgromadzeniu narodowemu. Co ztąd wyniknie — niewiedzieć; ale jestto akt wypowiedzianej nieprzyjaźni prezydentowi republiki.

Przyznać potrzeba, że partya demokratyczna dowodzi teraz wiele taktu politycznego. Odbyło się wielkie zgromadzenie, na którem reprezentowane były wszystkie jéj odcienia. Uchwalono tam popierać projekt ustawy wyborowej zaproponowanej przez rząd; oznaczono jak daleko sięgać ma wspieranie rządu w téj sprawie, i wszystkie uchwały powzięto jednogłośnie. Partya porządku powinnaby brać przykład z swoich przeciwników.

Ale podczas tych agitacyi w sferach politycznych ludność Paryża jest zupełnie spokojną, prawie obojętną. *(Ind.)*

(Poczta francuska.)

Paryż, 4. listopada. Bonapartystowski komitet rewizyjny w Paryżu ukonstytuował się w *napoleoński komitet wyborowy*. Tworzyć on będzie punkt centralny asocyacyi, któréj żywioły rozszerzone być mają po wszystkich departamentach.

— Wieści o zamierzonem uchyleniu jen. Magnan z naczelnego dowództwa armii Paryskiej zaprzeczono urzędownie.

— Hrabia *Azinhaga*, brat marszałka Saldanha przybył do Paryża w charakterze posła portugalskiego przy francuskiéj republice. Jest on najdawniejszym ze wszystkich dyplomatów portugalskich, a ostatnią razą był pełnomocnym ministrem w Belgii.

— Minister handlu Casabianca przedłożyć ma zgromadzeniu narodowemu projekt do ustawy względem założenia dwóch szkół rolniczych dla Korsyki. *(G. Pr.)*

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, piątek, 7. listopada, 8 god. wieczór. Biura mianowały komisyę dla rozpoznania nowego projektu rządowego dla ustawy wyborowéj. Ta komisya składa się z 15 członków, z których 13 są przeciwnikami projektu, a tylko 2 za nim. *(P. S. A.)*

Belgia.

(Krótka treść mowy od tronu Jego Mości króla Belgii.)

Bruksela, 4. listopada. W mowie od tronu, którą król zagaił dziś osobiście, czego od dwóch lat nie było, sesyę izby, wspomniał o szczęśliwym i spokojnym stanie kraju, o przyjacielskich stosunkach z mocarstwami zagranicznemi, i o ważnych na obu ostatnich sesyach wotowanych ustawach. Poczem co do konfliktu względem podatku sukcesyjnego rzekł dalej: „Podczas ostatniej sesyi przedłożono Wpanom ogół ustaw w tym podwójnym zamiarze, by przywrócić równowagę w naszych finansach a dla kraju przysposobić publiczne budowle, których wykonanie jest żywiołem bezpieczeństwa, a najszczególniéj dla materyalnej jego pomyślności jest ważne. Częściowa, i jak sądzę, przemijająca różnica zdań niepozwoliła przywieść te rozporządzenia do skutku. Najgorętszem mojem życzeniem jest, aby się ta trudność w duchu mądrego umiarkowania i w interesie kraju rozwiązała. Mości Panowie, teraźniejsze okoliczności wymagają więcej niż kiedykolwiek jedności i zgody między władzami państwa, a Belgia, która od cztérech lat utrzymała się w spokojnem i silnem stanowisku, mam nadzieję, że niedozna w zarządzie swoich spraw smutnych zawikłań.“ W dalszym toku mowy nadmienił o przyszłych projektach do ustawy, o zaspokajających zbiorach, zapewniających dla wszystkich klas ludu dostateczne pożywienie, o kwitnącym stanie handlu i przemysłowości, o ukończonych komercyalnych negocyacyach z Anglią i wystawą londyńską. Względem stosunków wojskowych powiedział, że rozpoznanie wszystkich do tego ściągających się kwestyi, poruczone jest komisyi, któréj czynności później izbom oznajmione będą. W końcu rzekł: „Mości Panowie, z zaufaniem wydaje mój rząd lojalną odezwę do Waszej pomocy. Zostając wierni i ściśle połączeni, odniesiemy zwycięztwo nad trudnościami, jakie nam przyszłość może przygotowuje.“ *(P. Z.)*

Włochy.

(Zapadnięcie się góry Mont-Grenier.)

Turyn, 30. paźdz. W okolicy Mont-Grenier usłyszano dnia 24. b. m. nagle szczególniejszy huk, który ani z trwającym ogniem działowym ani z przeciągłym grzmotem porównać nie można; był daleko silniejszy i trwał kilka minut bez przerwy. Nareszcie odebra-

no wiadomość o zapadnięciu się namienionej góry. — Czy się jakie przytem wydarzyły przypadki, i jakiego rodzaju była wyrządzona szkoda, nie powiada jeszcze *Courier des Alpes*, który o tym wypadku donosi. *(Lloyd.)*

(Korsarze greccy.)

Mesyna, 18. października. Korsarze greccy, których szczególniejszym sposobem dotychczas jeszcze poskromić niezdołano, posuwają zuchwałość swoją do tego stopnia, że się zbliżają nawet do wybrzeża Sycylijskiego. Płynący z Konstantynopola bryg sardyński spotkał na wodach pod Capo-Passero mały otwarty okręt bez bandery, który starał się zbliżyć ku niemu. W małej odległości naliczono 36 indywiduów, z ubioru i zachowania się Greków, na téj barce korsarskiej, która po wymierzonych doń dwóch wystrzałach ostrych zmieniła kierunek i popłynęła na otwarte morze. Zawiadomiona o tém władza sanitarna wyprawiła telegraficzną depeszę do rządu, prosząc aby wysłał paropływ wojenny dla ścigania tych nieproszonych gości. *(Ll.)*

Niemce.

(Stan zdrowia króla Hanoweru.)

Hanower, 5. listopada. Stan zdrowia króla Jego Mości, który się w ostatnim czasie był polepszył, pogorszył się znowu ku wieczorowi i był niepokojący. Wszelako symptomata choroby, które to pogorszenie wywołały, zniknęły około północy, a Jego królewska Mość po spokojnym śnie ma się dziś znowu lepiej.

(Posiedzenie stanów Bruńświckich.)

Bruńświk, 3. listopada. Na dzisiejszem posiedzeniu zgromadzonych stanów przyszła pod obrady między innemi także ustawa wyborowa. Prezydent zgromadzenia złożył całkiem nowy wniosek na stole izby, który do komisyi odesłano. *(G. W.)*

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 7. listopada).

Metal. austr. 5% — 71$^1/_4$; 4$^1/_2$% 63. Akcye bank. 1126. Sardyńskie —. Hyszpańskie 3% 34$^5/_8$. Wiédeńskie 93$^3/_8$.

(Kurs giełdy berlińskiej z 8. listopada.)

Dobrowolna pożyczka 5% — 102$^3/_8$ p. 4$^1/_2$% z r. 1850 103$^3/_8$. Obligacye długu państwa 88. Akcye bank. 96. Pol. list. zastaw. —; nowe 94$^1/_4$; Pol. 500 l. 83$^1/_2$; 300 L. 144$^1/_2$ l. Frydrychsdory 13$^1/_{12}$. Inne złoto za 5 tal. 9$^5/_{12}$. Austr. banknoty 79$^7/_{12}$ l.

Dania.

(Stanowisko nowego gabinetu duńskiego w obec kwestyi szlezwicko-holsztyńskiej.)

O stanowisku nowego duńskiego ministeryum w obec kwestyi szlezwigsko-holsztyńskiej, zawiera *Voss. Ztg.* co następuje: W obec liberalnej konstytucyi duńskiej żądano ze strony niemieckiej przywrócenia dawniejszej spólnej stanowej reprezentacyi księztw Szlezwig-Holsztynu. Rząd duński jednak nie chce przystać ani na przywrócenie dawniejszej stanowej ani też spólnej konstytucyi, i owszem w tym ostatnim względzie chce wyrzec raz nazawsze zupełne oddzielenie Szlezwigu od Holsztynu, aż po niektóre mniej znaczne punkta. Według tego nalega duński rząd na zwołanie krajowej reprezentacyi księztwa Szlezwig, dla uchwalenia nowej ustawy wyborowej, która ma być prawomocną dla osobnej administracyi Szlezwigu, jako też ułatwiać połączenie Szlezwigu z Danią, a *respective* z sejmem. Te punkta, które oba księztwa miałyby jeszcze spólne, we względzie politycznym są całkiem bez znaczenia; tyczą się tylko spraw komunalnych i są wymienione w znanym projekcie, który zgromadzeniu notablów w Flensburgu przedłożono. Co do wcielenia Szlezwigu do Danii, chce duńskie ministeryum ten punkt tymczasem jeszcze za otwartą kwestyę uważać. Co do dawniejszej konstytucyi Holsztynu, ta dozna takiej zmiany, jaka pod względem połączenia Holsztynu z królestwem Danii we wszystkich sprawach całego państwa jest potrzebna.

Rosya.

(Wiadomości potoczne z Petersburga.)

Z Petersburga donoszą pod dniem 26. paźdz.: Od rozpoczęcia tegorocznéj żeglugi aż do $^1/_{13}$ września zawinęło rzeką Wołgą do zatoki Rybinsk 2242 rozmaitych okrętów, pomiędzy temi 17 parowców, a odpłynęło z zatoki téj rzekami Wołgą, Mologą i Seksną 5924 okrętów. Wartość przywozu wynosiła 17 milionów a wywozu 21 milionów rubli. — Tegoroczna wystawa sztuk pięknych w gmachu ces. akademii sztuk pięknych w Petersburgu została otworzona z początkiem października r. b. — Traktat handlowy z 28. lutego między Rosyą i Portugalią został dopiero niedawno ogłoszony. — Inżynier i budowniczy okrętów parowych, p. Wicenty Gache z Nantes, bawiący teraz w Warszawie otrzymał polecenie od towarzystwa żeglugi parowej, zbudować nowy okręt parowy o sile 60 koni dla pasażerów do nowego roku; okręt ten będzie nosić nazwę „Nieszawa" i utrzymywać komunikacyę między Warszawą i Sandomierzem. — Francuski mechanik Gofme zbudował w Odesie młyn parowy o dwunastu kamieniach, który w kwietniu r. przyszłego w ruch puszczony będzie. *(L. Oc. C.)*

Grecya.

(Posiedzenie senatu.)

Ateny, 28. paźdz. Po przerwie dni 15 odbyło się dzisiaj znowu posiedzenie senatu zebrane przez ministeryum z wielką tylko trudnością. Jedyna uchwała, jaką tam powzięto, była: zebrać się na najbliższe posiedzenie 3. listopada. — Rząd odpowiedział na notę Palmerstona w tonie skromnym i poważnym. *(P. Z.)*

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe Lwowskie.)

Lwów, 12. paźdz. Na naszym dzisiejszym targu płacono za korzec pszenicy 18r.10k., żyta 13r.7k., jęczmienia 10r., owsa 5r. 32k., hreczki 12r.25k. Cetnar siana kosztował 2r.26k., okłotów 1r. 42k. Sąg drzewa bukowego sprzedawano po 30r., dębowego po 26r. 15k. w. w. Ceny drobiazgowej sprzedaży bez odmiany.

(Ceny targowe w obwodzie Lwowskim.)

Lwów, 6. listopada. Na targach w Gródku, Jaryczowie i Szczércu sprzedawano w drugiéj połowie października w przecięciu korzec pszenicy po 20r., żyta 14r.12k.—14r.—13r.30k., jęczmienia 10r.—10r.—9r.7k., owsa 4r.52k.—6r.—5r., hreczki 10r.—12r.30k. —9r.50k., kartofli 5r.—0—5r. Cetnar siana tylko w Gródku po 2r. 2$^1/_2$k. Sąg drzewa twardego kosztował 22r.30k.—15r.—22r.30k., miękkiego 17r.30k.—12r.30k.—18r. Za funt mięsa wołowego płacono 7k.—10k.—8$^3/_4$k. i za garniec okowity 3r.45k.—3r.—4r. w. w.

(Targ Wiédeński.)

Wiédeń, 8. listopada. Od 1. do 7. b. m. przypędzono na nasz targ 2813 sztuk bydła rzeźnego, z tych 1205 z Galicyi, 1463 z Węgier a 145 z innych niemieckich prowincyi. Sprzedano lub pozostało w miejscu 1965 sztuk, 675 odeszło z powrotem a 173 zostało niesprzedanych. Jedna sztuka mogła ważyć od 320—570 funt. wiéd.; ceny stały między 62r.—147r.30k. za sztukę, czyli 19r.—23r. 12k. m. k. Oprócz tego sprzedano: 1701 cieląt (funt po 31—43k.), 2254 owiec (funt po 18—26k.), 1503 sztuk nierogacizny (funt po 25—35k.) i 173 jagniąt parę po 10—18r. w. w. W jatkach płacono za funt wołowiny 25—35k., cielęciny 24—46k., baraniny 15—36k. w. w. — Co do zboża sprzedano tego tygodnia na targu: 98 mecców pszenicy w przecięciu po 11r.6k., 215 m. żyta po 8r.15k., 4513 m. owsa po 5r.3k., 54 m. jęczmienia po 6r.45k. i 83 m. kukurudzy po 8r.24k. Na giełdzie zbożowéj zaś sprzedano dnia 31go października: 18,214 mecców pszenicy z Banatu *loco Wieselburg* po 9r.54k.—10r.30k., 840 m. żyta po 8r.—8r.30k., do 1000 m. jęczmienia po 7r. i 700 m. owsa *transito* po 4r.30k.—4r.45k. Sprzedano jeszcze w tym tygodniu 4140 cetnarów siana po 3r.6k.—5r. i 285 stogów okłotów po 20—25r. — Korzec ziemniaków kosztował 5—8r. w. w.

Kurs lwowski.

Dnia 13. listopada.		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. k.	5	47	5	52
Dukat cesarski	„ „	5	54	5	58
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	10	10	10	16
Rubel śr. rosyjski	„ „	1	58	1	59
Talar pruski	„ „	1	48	1	53
Polski kurant i pięciozłotówk.	„ „	1	28	1	30
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	„ „	80	7	80	32

(Kurs wekslowy wiédeński z 10. listopada.)

Amsterdam 180$^1/_2$ p. 2. m. Augsburg 129 l. uso. Frankfurt 128$^1/_2$ l. 2. m. Genua — p. 2. m. Hamburg 190 l. 2. m. Liwurna 125 p. 2. m. Londyn 12.49. l. 2. m. Medyolan 128$^1/_2$. Marsylia 153 l. Paryż 153 l. Lyon —. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. 32$^1/_4$. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. 91$^5/_8$ lit. B. 100$^7/_8$.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 12. listopada.

Hr. Jabłonowski Ludwik, z Tarnopola. -- PP. Torosiewicz Michał, z Krakowa. — Bochdan Wiktor, z Zadwórza. — Szawłowski Ludwik, z Przewłoki. — Turczyński Jan, z Soposzyna. — Żarski Kazimierz, z Kulawej.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 12. listopada.

Książęta Aleksander, Konstanty i Jan Ghyka, do Czerniowiec. — Hr. Gyulay, c. k. Fml., i Hr. Gołuchowski Artur, do Krakowa. — Hr. Lanckoroński Ignacy, do Poddubiec. — Hr. Starzyński Józef, do Mogielnicy. — PP. Borkowski Włodzimierz, do Ostrowa. — Stanek Jan, do Wiszenki. — Strzelecki Jan, do Kukizowa. — Guzkowski Kajetan, do Milatyna. — Augustynowicz Bolesław, do Złoczowa. — Uleniecki Wincenty, do Przemyśla. — Laszowski Józef, do Tarnopola. — Napadiewicz Aleks., do Rudnik. — Parzelski Franciszek, do Suszny. — Hubicki Karol, do Ozydowa. — Ochocki Józef, do Brzeżan.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 12. listopada.

Pora	Barometr wmierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	" ‴ ⁗				
6 god. zr.	28 3 6	+ 7°	+ 10°	połud.-wschodni	pochm. ⊙
2 god. pp.	28 3 10	+ 9,5°	+ 7°	„ „	„ „
10 g. w.	28 3 10	+ 7°		„ „	„

T E A T R.

Dziś: komedye niem.: „**Der gerade Weg ist der beste**" i „**Der Verräther.**"

Główny Redaktor **M. Srzeniawa Sartyni.** Z c. k. galic. drukarni rządowéj.